

**«НУРГАЛИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ-XIV:
НАУЧНОЕ СООБЩЕСТВО УЧЕНЫХ XXI СТОЛЕТИЯ.
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ»,
посвященные 85-летию академика НАН РК,
доктора филологических наук, профессора
РЫМГАЛИ НУРГАЛИ**

*Международная научно-
практическая конференция
12-14 марта 2025 года*

Сборник статей

ТОМ I

г. Астана

УДК 80/81
ББК 81.2
Н90

Рецензенты:

Тахан С.Ш. - д.ф.н., проф. ЕНУ им. Л.Н. Гумилёва (г. Астана, Казахстан);

Альбекова А.Ш. - к.ф.н., доц. Казахского агротехнического исследовательского университета им. С. Сейфуллина (г. Астана, Казахстан).

Под общ. ред. д.ф.н., проф. К.Р.Нургали

Члены редколлегии: к.ф.н., ассоц. проф. Мукажанова Л.Г., магистр Богданова Ю.В., магистр, ст. преп. Кенжегулова А.С., магистр, ст. преп. Уайсбаева А.Г.

«Нургалиевские чтения-XIV: Научное сообщество ученых XXI столетия. Филологические науки»: сборник Международной научно-практической конференции, посвященной 85-летию академика НАН РК, доктора филологических наук, профессора РЫМГАЛИ НУРГАЛИ (12-14 марта 2025 г., г. Астана/ Под общ. ред. д.ф.н., проф. К.Р. Нургали. – Астана: «Мастер ПО», 2025. – Том I. – 555 с.

ISBN 978-601-326-914-6

В сборник статей Международной научно-практической конференции «Нургалиевские чтения- XIV: Научное сообщество ученых XXI столетия. Филологические науки» (12-14 марта 2025 г., г. Астана) вошли доклады участников конференции, которые выступили с результатами исследований по теоретическим и практическим вопросам языкознания, литературы, педагогики средней и высшей школы.

Участники данной конференции - профессорско-преподавательский состав, учителя школ и обучающиеся вузов-партнеров из городов Казахстана (Астаны, Алматы, Павлодара, Кызылорды, Семей, Тараза и др.), Российской Федерации (Москва, Казань, Таганрог, Армавир), Беларуси (Минск, Гродно), Молдовы, Узбекистана (Каракалпаки), Кыргызстана, а также из Турции, Польши (Катовице), Румынии (Яссы).

Материалы конференции изданы в двух томах.

Первый том включает доклады пленарного заседания, а также материалы секций – доклады преподавателей вузов и учителей школ.

Второй том состоит из статей докторантов, магистрантов и студентов.

Данные сборники рекомендованы как состоявшимся ученым-исследователям по филологическим и педагогическим направлениям, так и молодым соискателям.

ISBN 978-601-326-914-6

9 786013 269146

СОДЕРЖАНИЕ

ПРИВЕТСТВЕННОЕ СЛОВО БЕЙСЕНБАЯ А.Б. - члена правления - проректора НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилёва» по академическим вопросам	3
ПРИВЕТСТВЕННОЕ СЛОВО ДУЙСЕНҒАЗЫ С.М. - декана филологического факультета НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилёва».	5

ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ

ВКЛАД АКАДЕМИКА РЫМГАЛИ НУРГАЛИ В РАЗВИТИЕ КАЗАХСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ Бейсенова Ж.С. , д.ф.н., проф. кафедры русской филологии Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	7
ИСТОКИ И ОСНОВАНИЯ КОМПАРАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ: А.В.МИХАЙЛОВ И Р. НУРГАЛИ Полубояринова Л.Н. , д. ф. н., профессор СПбГУ (г. <i>Санкт-Петербург, Россия</i>) ...	14
ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ФИЛОСОФИЯ СЕМЬИ В РАССКАЗАХ И СКАЗКАХ А. ПЛАТОНОВА 1930-Х ГГ. Субботина Т.М. , к.ф.н., доцент, зав. кафедрой русского языка и литературы Таганрогского института имени А.П. Чехова (филиал) ФГБОУ ВО «РГЭУ (РИНХ)» (г. <i>Таганрог, Россия</i>)	18
ТИПЫ НЕОДНОСЛОВНЫХ ИНТЕНСИФИКАТОРОВ ДЛЯ СЛОВАРЯ ИНТЕНСИФИКАТОРОВ В ЯЗЫКЕ Ф. М. ДОСТОЕВСКОГО: К ПОСТАНОВКЕ ВОПРОСА (НА МАТЕРИАЛЕ ЛИЧНЫХ ПИСЕМ) Шарапова Е.В. , к.ф.н., доц., научный сотрудник Института русского языка им. В.В. Виноградова РАН (г. <i>Москва, Россия</i>)	23
ЭВОЛЮЦИЯ КАЗАХСКОЙ СКАЗКИ В КОНТЕКСТЕ КУЛЬТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ Нұрғали Қ.Р. , д.ф.н., профессор, заведующий кафедрой русской филологии ЕНУ имени Л.Н. Гумилева (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	27

СЕКЦИЯ 1

ТЕОРИЯ И МЕТОДОЛОГИЯ НАУКИ О ЯЗЫКЕ И ЛИТЕРАТУРЕ

АДАМҒА ҚАТЫСТЫ МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕР ҚҰРАМЫНДАҒЫ КЕЙБІР ҰҒЫМДАРҒА ТҮСІНІКТЕМЕ Абдиров Ө.Қ. , докторант, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті (<i>Астана, Қазақстан</i>)	34
ШОЛОХОВТЫҢ ДОН ӘНГІМЕЛЕРІНДЕГІ ДИАЛЕКТИЗМДЕР Ауезова А.Т. , доктор PhD, доцент, Акишева А.К. , доктор PhD, доцент, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	44
О РОЛИ МЕТАЯЗЫКОВОГО КОММЕНТИРОВАНИЯ В ИНТЕНСИФИКАЦИИ ВЫСКАЗЫВАНИЯ	

Байгарина Г.П. , к.ф.н., доцент КФ МГУ им. М.В. Ломоносова (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	49
КУЛЬТУРНОЕ ПРОСТРАНСТВО МУЗЕЯ-ЗАПОВЕДНИКА «КОЛОМЕНСКОЕ» В ИНСТРУМЕНАРИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ РКИ	
Бак Х. , PhD филологии, Университет им. Ататюрка (г. <i>Эрзурум, Турция</i>), профессор МПГУ (г. <i>Москва, Россия</i>), Ткачев А.А. , к.т.н., доцент РГАУ-МСХА им. К.А. Тимирязева (г. <i>Москва, Россия</i>)	55
О НЕКОТОРЫХ ОППОЗИЦИЯХ В АНТОНИМИИ	
Букаренко С.Г. , д.ф.н., доцент ТИ имени А.П. Чехова (филиал) «Ростовского государственного экономического университета (РИНХ)» (г. <i>Таганрог, Россия</i>)	59
ЭВОЛЮЦИЯ МЕТОДОВ ИССЛЕДОВАНИЯ ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ: ОТ КЛАССИКИ К ЦИФРОВЫМ ТЕХНОЛОГИЯМ	
Джангабаева Г. Г. , стажер-преподаватель, Ходжаниязова А.А. , к.п.н., доцент Нукусского государственного педагогического института (г. <i>Нукус, Узбекистан</i>) ..	64
ГЕНДЕРНАЯ КОНЦЕПТОСФЕРА В ФОКУСЕ КОГНИТИВНОЙ ПАРАДИГМЫ	
Джураева З.Р. , д.ф.н., доцент БухГУ (г. <i>Бухара, Узбекистан</i>).....	69
ВЗГЛЯДЫ ЛИНГВИСТОВ В ОЦЕНКЕ СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ	
Дильманов И.О. , к.ф.н., доцент НГПИ имени Ажинияза (г. <i>Нукус, Узбекистан</i>)	73
АЛАШ РУХТЫ АКАДЕМИКТИҢ МҰРАСЫ (ғалым Р. Нұрғали еңбектері туралы)	
Ермаганова М., Жолдасбекова З. , Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Ғылыми кітапхананың Сирек кітаптар мен қолжазбалар бөлімі, (г. <i>Астана қ., Қазақстан</i>)	77
НЕКОТОРЫЕ СТЕРЕОТИПЫ ГОСТЕПРИИМСТВА В РУССКОЙ И КАРАКАЛПАКСКОЙ КУЛЬТУРНЫХ КАРТИНАХ МИРА	
Заримбетов А.А. , ассистент-преподаватель Нукусский государственный педагогический институт им. Ажинияза (г. <i>Нукус, Узбекистан</i>)	81
УСТНАЯ РЕЧЬ КАК ПРОДУКТИВНЫЙ ВИД РЕЧЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	
Ибраимова Л.Н. , к.п.н., доцент Таразский университет имени М.Х. Дулати (г. <i>Тараз, Казахстан</i>)	84
ИССЛЕДОВАНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧЕСКИХ ПОЛЕЙ В ЯЗЫКОЗНАНИИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ, МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЯЗЫКОВЫХ СИСТЕМ	
Қандарбекова Б.Қ. , преподаватель, ОУ «Alikhan Vokeikhan University» (г. <i>Семей, Казахстан</i>)	89
ПРЕЦЕДЕНТНОСТЬ ИМЕНИ СОБСТВЕННОГО В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТЕКСТЕ	
Катермина В.В. , д.ф.н., профессор Кубанского государственного университета (г. <i>Краснодар, Россия</i>)	94
КУЛЬТУРА КАК ЯЗЫК ОБЩЕНИЯ: ОТ ЭТНОЦЕНТРИЗМА К ВЗАИМНОМУ УВАЖЕНИЮ	
Кенжегулова А.С. , маг .пед. наук, ст. преп., Асылбаева А.С. , маг. пед. наук, ст. преп. ЕНУ им. Л.Н. Гумилёва (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	98

<p>ЯЗЫКОВЫЕ СРЕДСТВА СОЗДАНИЯ КОЛОРИТА ВРЕМЕНИ В СБОРНИКЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ Р. СЕНЧИНА «НУЛЕВЫЕ» Ковальская И.А., старший преподаватель РГЭУ (РИНХ) (г. <i>Ростов-на-Дону, Россия</i>)</p>	102
<p>ВНУТРЕННЯЯ ФОРМА ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ С ЗООСЕМНЫМИ ЕДИНИЦАМИ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ Коршунова А.В., преподаватель БухГУ (г. <i>Бухара, Узбекистан</i>)</p>	108
<p>ИСТОРИЯ ПОНЯТИЯ «ПРОЗВИЩЕ» В ЯЗЫКЕ И В ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ НАУКЕ Маймакова А.Д., к.филол.н., доцент, Ибраева Ж.Б., к.филол.н., доцент КазНПУ им. Абая (г. <i>Алматы, Казахстан</i>).....</p>	111
<p>КОРПУСТЫҚ ЛИНГВИСТИКА ТАРИХЫНАН Миров М. О., ф.ғ.к, доцент, Тұрсынова М., магистрант Қ. Жұбанов атындағы АӨУ (Ақтөбе қ., <i>Қазақстан</i>).....</p>	116
<p>ДЕРИВАЦИЯ ТЕРМИНОВ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ И ИХ ПЕРЕВОД НА РУССКИЙ ЯЗЫК (НА МАТЕРИАЛЕ ТЕРМИНОЛОГИИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ МИКРОБИОЛОГИИ) Мукажанова Л.Г., к.ф.н., ассоц. профессор ЕНУ имени Л.Н. Гумилёва (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	120
<p>ОККАЗИОНАЛИЗМ КАК СРЕДСТВО ИНДИВИДУАЛИЗАЦИИ АВТОРСКОЙ РЕЧИ Мукажанова Л.Г., к.ф.н., ассоц. профессор ЕНУ имени Л.Н. Гумилёва (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	129
<p>ГЕОЛИНГВОДИДАКТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ И ПАРЕМИЙ Нуржанова З.М., к.ф.н., доцент ЕНУ им. Л.Н. Гумилёва (г. <i>Астана, Казахстан</i>) ...</p>	134
<p>РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ЦЕННОСТИ «УВАЖЕНИЕ» В ЦИФРОВОМ МЕДИЙНОМ ДИСКУРСЕ КАЗАХСТАНА Омарова Н.Г., магистр, лектор КУ им. Ш.Уалиханова (г. <i>Кокшетау, Казахстан</i>)...</p>	139
<p>МЕЖДУ ИДЕОЛОГИЕЙ И ИНДИВИДУАЛЬНОСТЬЮ: РЫМГАЛИ НУРГАЛИ И ЕГО ПОДХОД К ЛИТЕРАТУРНОЙ КРИТИКЕ Орынханова Г.А., к.ф.н., ассоциированный профессор КазНацЖенПУ (г. <i>Алматы, Казахстан</i>)</p>	145
<p>ОСОБЕННОСТИ УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ДИСКУРСА УЧИТЕЛЯ РУССКОГО ЯЗЫКА Сергазина Ж.Ж., магистр пед. наук, старший преподаватель КАТИУ им. С. Сейфуллина (г. <i>Астана, Казахстан</i>), Анафина А.Н., учитель русского языка и литературы Сатинской СОШ (г. <i>Павлодар, Казахстан</i>)</p>	152

ЛАКУНАРНЫЕ ЕДИНИЦЫ, ХАРАКТЕРИЗУЮЩИЕ ЧЕЛОВЕКА В РУССКОМ ЯЗЫКЕ ПРИ СОПОСТАВЛЕНИИ С УЗБЕКСКИМ ЯЗЫКОМ Толипова Д.Г. , доктор философии по филологическим наукам (PhD), и.о. доцента кафедры русского языка и литературы университета Альфраганус (<i>г. Ташкент, Узбекистан</i>)	156
К ВОПРОСУ О СТАТУСЕ ДИСКУРСИВНЫХ КОНСТРУКЦИЙ «ОТ СЛОВА СОВСЕМ», «ДВАДЦАТЬ ЧЕТЫРЕ НА СЕМЬ» В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ Треблер С. М. , к.ф.н., доцент Казахстанского филиала МГУ им. М.В. Ломоносова (<i>г. Астана, Казахстан</i>)	159
КУЛЬТУРНЫЙ АСПЕКТ В ЕДИНИЦАХ КОНЦЕПТА Файзуллаев М.Б. , к.ф.н., профессор БГУ (<i>г. Бухара, Узбекистан</i>)	163
ОСОБЕННОСТИ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ РУССКОГО ЯЗЫКА Филиппова О.Н. , к.ф.н., доцент Таганрогский институт имени А.П. Чехова (филиал) РГЭУ (РИНГ) (<i>г. Таганрог, Россия</i>)	167
ВЛИЯНИЕ МАКСИМА ГОРЬКОГО НА ЯЗЫКОВУЮ ПОЛИТИКУ СОВЕТСКОГО СОЮЗА Чайлак Х. , к.ф.н., доцент, Караденизский технический университет (<i>г. Трабзон, Турция</i>)	171
СИМВОЛ И МЕТАФОРА В ЯЗЫКЕ И РЕЧИ Черткова О. М. , старший преподаватель УО “Белорусский государственный медицинский университет” (<i>г. Минск, Беларусь</i>)	175
ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ФЕМИНИТИВОВ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ Яковлева О. А. , к.ф.н., доцент, Евсеева Е. Ю. , студент 5 года обучения Таганрогского института имени А.П. Чехова (филиал) ФГБОУ ВО «РГЭУ (РИНХ)» (<i>г. Таганрог, Россия</i>)	181
СЕКЦИЯ 2	
РУССКИЙ ЯЗЫК В КАЗАХСТАНЕ И МИРЕ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	
РУССКИЙ ЯЗЫК В КАРАКАЛПАКСКОЙ ШКОЛЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРЕПОДАВАНИЯ Абдуллаева Р.А. , ассистент преподавателя НГПИ имени Ажинияза (<i>г. Нукус, Узбекистан</i>)	185
ОСВОЕННЫЕ И НЕОСВОЕННЫЕ ТЮРКИЗМЫ КАК ХАРАКТЕРНАЯ ОСОБЕННОСТЬ РЕЧЕВОГО ПОРТРЕТА КАЗАХСТАНЦА Алтаева Г.А. , к.ф.н., Иманбекова А.А. , студенткаТарУ им.М.Х.Дулати (<i>г. Тараз, Казахстан</i>)	187
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ В РЕЧИ СОВРЕМЕННОГО ЧЕЛОВЕКА Алтаева Г.А. , к.ф.н., Турарова А. , студент ТарУ им.М.Х. Дулати (<i>г. Тараз, Казахстан</i>)	192

РАЗВИТИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ЧЕРЕЗ ОСВОЕНИЕ НАВЫКОВ СМЫСЛОВОГО ЧТЕНИЯ Жегубаева А.А. , магистр педагогики, учитель русского языка и литературы ГКП на ПХВ «Школа-гимназия № 3» (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	197
--	-----

ОБУЧЕНИЕ ДЕТЕЙ РУССКИХ БЕЖЕНЦЕВ В СТАМБУЛЕ (1920-1923) Олджай Т. , д.ф.н., профессор Стамбульского университета (г. <i>Стамбул, Турция</i>) ...	202
--	-----

СЕКЦИЯ 3 РУССКИЙ ЯЗЫК В КАЗАХСТАНЕ И МИРЕ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ

УСТНАЯ РЕЧЬ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ ИЗУЧЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО: КАК ВЫЙТИ ЗА РАМКИ ШАБЛОНА И УЧЕБНЫХ МОДЕЛЕЙ Адашкевич И.В. , ст. преподаватель, Кислик Н.В. , ст. преподаватель Белорусского государственного медицинского университета (г. <i>Минск, Беларусь</i>)	207
---	-----

ВОПРОСЫ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА ИНОСТРАННЫМ ГРАЖДАНАМ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ ОБУЧЕНИЯ Алина Г.М. , к.ф.н., ст. преподаватель, Беспяева Г.К. , к.п.н., доцент НАО «МУС» (г. <i>Семей, Казахстан</i>)	211
---	-----

ЛИНГВОКУЛЬТУРНАЯ ИНТЕРФЕРЕНЦИЯ В РЕЧИ ТУРЕЦКИХ СТУДЕНТОВ: НА ПРИМЕРЕ РЕЧЕВОГО ЭТИКЕТА Ашчи М. , к.ф.н., Караденизский технический университет (г. <i>Трабзон, Турция</i>) ...	216
--	-----

РАЗВИТИЕ ИНФОРМАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ИНОСТРАННЫХ УЧАЩИХСЯ ПРИ ПОМОЩИ ВЕБ-САЙТОВ ДЛЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ИЗУЧЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО Барташевич В.В. , Белорусский государственный медицинский университет (г. <i>Минск, Беларусь</i>)	219
---	-----

РАЗГОВОРНЫЙ КЛУБ КАК ИНСТРУМЕНТ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОММУНИКАЦИИ У СТУДЕНТОВ МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА СЕМЕЙ Белеуханова К.М. , магистр филологических наук преподаватель Медицинского университета Семей (г. <i>Семей, Казахстан</i>)	224
---	-----

ТВОРЧЕСКИЙ МАРАФОН ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ В КОНТЕКСТЕ РЕАЛИЗАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ Ковалевич Е.П. , к.ф.н., доцент АГПУ (г. <i>Армавир, Россия</i>)	227
--	-----

ИЗ ОПЫТА ИНТЕНСИВНОГО ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ Майбалаева А.А. , к.п.н., доцент ЕНУ им. Л.Н. Гумилева (г. <i>Астана, Казахстан</i>) ..	231
---	-----

ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РАМКАХ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО Хамракулова Ш.А. , ст. преподаватель НБОУ Alfraganus University (г. <i>Ташкент, Узбекистан</i>)	236
--	-----

«МАГИЯ ВРЕМЁН ГОДА: УЧИМ РУССКИЙ С УДОВОЛЬСТВИЕМ» (ИЗ ОПЫТА ПРИМЕНЕНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ) Чернова Л.В. , к.ф.н., доцент АГПУ (<i>г. Армавир, Россия</i>)	240
---	-----

ВЛИЯНИЕ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ РЕСУРСОВ НА ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ Яковлева М.А. , преподаватель БГУК (<i>г. Минск, Беларусь</i>)	244
--	-----

СЕКЦИЯ 4 ВОПРОСЫ ИЗУЧЕНИЯ И ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ В УСЛОВИЯХ ПОЛИЯЗЫЧНОГО КАЗАХСТАНА

ЗНАЧЕНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СОЗДАНИИ ИНКЛЮЗИВНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ: МЕТОДИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ И ПОДХОДЫ Акишева А.К. , PhD, и.о. доцента кафедры русской филологии, ЕНУ им. Л.Н. Гумилёва (<i>г. Астана, Казахстан</i>); Ауезова А.Т. , PhD, и.о. доцента кафедры русской филологии, ЕНУ им. Л.Н. Гумилёва (<i>г. Астана, Казахстан</i>)	248
--	-----

ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ ПОСТРОЕНИЯ СЛОЖНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ У УЧАЩИХСЯ КЫРГЫЗСКИХ ШКОЛ Болотакунова Г. Ж. , к. ф.н., доцент Ошский государственный университет (<i>г. Ош, Кыргызстан</i>); Аман кызы А. , магистрант, Ошский государственный университет (<i>г. Ош, Кыргызстан</i>)	254
--	-----

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ УСТНОЙ РЕЧИ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ В КАРАКАЛПАКСКОЙ ШКОЛЕ Генжебаева Г.К. , ст. преподаватель, НГПИ имени Ажиниза (<i>г. Нукус, Узбекистан</i>)	258
--	-----

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ В КАЗАХСКИХ КЛАССАХ Даербаяева З.К. , педагог-исследователь КГУ «Средняя школа имени М. Ломоносова» (<i>г. Усть-Каменогорск, Казахстан</i>)	261
--	-----

РУССКИЙ ЯЗЫК КАК ИНОСТРАННЫЙ: ДИСТАНЦИОННЫЕ ФОРМАТЫ ОБУЧЕНИЯ Жумакасова Г.Г. , магистр, ст. преподаватель, ЕНУ имени Л.Н. Гумилева (<i>г. Астана, Казахстан</i>)	266
--	-----

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ И ЛИТЕРАТУРЫ В УСЛОВИЯХ ПОЛИЯЗЫЧНОЙ СРЕДЫ Искакова Г.К. , учитель русского языка и литературы, магистр социальных наук, КГУ «Школа –гимназия №1» (<i>г. Кокшетау, Казахстан</i>)	270
--	-----

ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КАЗАХСКИХ ТОПОНИМОВ Кулажан Р.А. , Байшукурова Г.Ж. , к.ф.н., КазНПУ им. Абая (<i>г. Алматы, Казахстан</i>)	273
---	-----

КОМПЛЕКС УПРАЖНЕНИЙ ПО ОСВОЕНИЮ СПЕЦИАЛЬНОЙ ЛЕКСИКИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ Кунгурова С.Н. , старший преподаватель ТарУ им. М.Х. Дулати (<i>г. Тараз, Казахстан</i>); Мадыгулова А.В. , студент (<i>г. Тараз, Казахстан</i>)	275
--	-----

<p>ФОРМИРОВАНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ (ЧИТАТЕЛЬСКОЙ) ГРАМОТНОСТИ НА УРОКАХ РУССКОГО ПО РАССКАЗУ ТЕФФИ «НОСТАЛЬГИЯ» Кунгурова С.Н., старший преподаватель ТарУ им. М.Х. Дулати (г. <i>Тараз, Казахстан</i>); Мадыгулова А.В., студент, (г. <i>Тараз, Казахстан</i>)</p>	280
<p>КРЕАТИВНЫЕ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В УСЛОВИЯХ ПОЛИЯЗЫЧНОСТИ КАЗАХСТАНА Лесбай Ж.Ш., учитель русского языка и литературы, школа-гимназия №22 (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	284
<p>РАБОТА С ТЕКСТОМ КАК ОСНОВНОЙ СПОСОБ РАЗВИТИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ЧТЕНИЯ Рубаха Е.Е., учитель-эксперт русского языка и литературы, школа-гимназия №22 (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	288
<p>ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЁМОВ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА В СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЕ Сарсембек Ж.Г., магистр ТарУ им. М.Х. Дулати (г. <i>Тараз, Казахстан</i>); Текеева Г., студент ТарУ им. М.Х. Дулати (г. <i>Тараз, Казахстан</i>)</p>	294
<p>ФОРМИРОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ Сергазина Ж.Ж., магистр пед. наук, старший преподаватель НАО КАТИУ им. С. Сейфуллина (г. <i>Астана, Казахстан</i>); Буланбаева Б.Р., учитель русского языка и литературы, КГУ Жамбылская СОШ (<i>район Аққулы, Павлодарская обл., Казахстан</i>)</p>	298
<p>ИЗУЧЕНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНЫХ СТИЛЕЙ СТУДЕНТАМИ-НЕФИЛОЛОГАМИ НА ЗАНЯТИЯХ РУССКОГО ЯЗЫКА Токсанова С.К., к.п.н., доцент ЕНУ им.Л.Н. Гумилёва (г. <i>Астана, Казахстан</i>) ...</p>	302
<p>РЕЧЕВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ В 10-11 КЛАССАХ Тулегенова Г.Б., учитель русского языка и литературы школа-гимназия №22 (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	305
<p>ПОРТФОЛИО КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА Урунбасарова Э.А., д.п.н., профессор Esil University (г. <i>Астана, Казахстан</i>); Алькеева С.М., ст. преподаватель НАО «Медицинский университет «Астана» (г. <i>Астана, Казахстан</i>); Баймагамбетова К.Н., ст. преподаватель НАО «Медицинский университет «Астана» (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	309

СЕКЦИЯ 5 ВИДЫ И МЕТОДЫ АНАЛИЗА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА

<p>ПРИЁМЫ АНАЛИЗА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ Алимова М.К., учитель начальных классов ТОО «Alramys school» (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	313
---	-----

<p>КОНЦЕПТ «ЧЕСТЬ» В РУССКОЙ И КАЗАХСКОЙ ЯЗЫКОВЫХ КАРТИНАХ МИРА Балкунова Н.П., к.п.н., доцент, ун-т «Туран-Астана»; Дегтярева Н.Ю., учитель ТОО «Riviera international school» (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	318
<p>ВИДЫ И МЕТОДЫ АНАЛИЗА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА ДЛЯ РАБОТЫ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ Булатова А.Н., учитель начальных классов ТОО «Alpatmys School» (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	323
<p>ЦВЕТОПИСЬ В ПОВЕСТИ А.П. ЧЕХОВА «ТРИ ГОДА» Бутырина Л.Н., к.ф.н., доцент Таганрогского института им. А.П. Чехова (г. <i>Таганрог, Россия</i>); Писарева М.Г., студентка факультета истории и филологии ТИ им. А.П. Чехова (г. <i>Таганрог, Россия</i>)</p>	326
<p>ФУНКЦИИ ЛАТИНСКИХ СЛОВ И ОБОРОТОВ В ЯЗЫКЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ Н.С. ЛЕСКОВА Ваганов А.В., к.ф.н., доцент ТИ им. А.П. Чехова (г. <i>Таганрог, Россия</i>)</p>	331
<p>ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ МАРКЕРЫ ПОИСКА СЕБЯ В СКАЗКЕ «ТРИ МЕДВЕДЯ» Дарбаева Ж.К., к.ф.н., доцент ЕАГИ им. А. Кусаинова (г. <i>Астана, Казахстан</i>); Макарова О.В., к.ф.н., доцент Тюменского ГМУ (г. <i>Тюмень, Россия</i>); Кенжигалиева А.Д., студент МНУ им. Нарикбаева (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	335
<p>РАЗВИТИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА Демесинова Д.А., учитель русского языка и литературы КГУ «Городская казахская школа-лицей» (г. <i>Аягоз, Казахстан</i>)</p>	340
<p>ФОРМИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНОГО МЫШЛЕНИЯ В ПРАКТИКЕ УЧИТЕЛЯ ЛИТЕРАТУРЫ Дюсембекова Р.К., учитель, школа-гимназия №22 (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	343
<p>АКСИОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ СРАВНИТЕЛЬНОЙ ОЦЕНКИ В ТЕКСТАХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ А.П. ЧЕХОВА Ким Н.М., к.ф.н., доцент ТИ им. А.П. Чехова (г. <i>Таганрог, Россия</i>)</p>	348
<p>ЛУЧШИЕ ПОЭТЫ КАЗАХСТАНА В ЭТНОКУЛЬТУРНОМ АСПЕКТЕ Кривошапова Т.В., д.ф.н., профессор Казахстанского филиала МГУ им. М.В. Ломоносова (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	353
<p>ТЕКСТ КАК ПОСТОЯННАЯ ОПОРА ПРИ ОБУЧЕНИИ ГОВОРЕНИЮ Кутымбетова Э.К., магистр филологии, старший преподаватель Таразского университета им. М.Х. Дулати (г. <i>Тараз, Казахстан</i>)</p>	357
<p>ХРОНОТОП: ПРОСТРАНСТВЕННО-ВРЕМЕННЫЕ ЗАКОНОМЕРНОСТИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА Орлова Т. С., преподаватель СПбГХПА им. А.Л. Штиглица (г. <i>Санкт-Петербург, Россия</i>)</p>	366

<p>ФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЯЗЫКОВЫХ СРЕДСТВ ОПИСАНИЯ ЭМОЦИЙ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТЕКСТЕ Оспанова И.В., к.ф.н., доцент Высшего колледжа им. М. Жумабаева (г. <i>Петропавловск, Казахстан</i>); Дарбаева Ж.К., к.ф.н., доцент Евразийского гуманитарного института им. А.К. Кусаинова (г. Астана, Казахстан); Котова Ю.С., педагог-эксперт Школы-лицея «Дарын» (г. <i>Петропавловск, Казахстан</i>)</p>	372
<p>ПРОБЛЕМА ФОРМИРОВАНИЯ МОТИВАЦИИ К ЧТЕНИЮ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЕ Пискунова Е.Н., учитель русского языка и литературы КГУ «Школа-лицей №66» (г. <i>Караганда, Казахстан</i>)</p>	376
<p>АНАЛИЗ ЛИНГВОКУЛЬТУРНОГО СУБСТРАТА НА ПРИМЕРЕ ПРОЗЫ СОВРЕМЕННОГО ПИСАТЕЛЯ-БИЛИНГВА Плотникова М.А., м.п.н., учитель ГКП «Школа-Гимназия №22» (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	382
<p>ГЕНДЕРНЫЕ ИСТОРИИ В РАССКАЗЕ Н.С. ЛЕСКОВА «ЖЕМЧУЖНОЕ ОЖЕРЕЛЬЕ» Свидова Н.В., к.ф.н., доцент ТарУ им. М.Х. Дулати (г. <i>Тараз, Казахстан</i>); Аскарқызы Ж., преподаватель ШГ им. И. Панфилова (г. <i>Тараз, Казахстан</i>)</p>	390
<p>РЫМГАЛИ НУРГАЛИ ОБ ОСНОВАХ НАЦИОНАЛЬНОЙ ДУХОВНОСТИ Сиренова Б.А., доцент ЕАГИ им. А. Кусаинова (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	395
<p>ОБ ОДНОЙ ОСОБЕННОСТИ ТЕАТРАЛЬНОГО АНЕКДОТА Стародубцева З.Г., к.ф.н., доцент РГЭУ (РИНХ) (г. <i>Таганрог, Россия</i>)</p>	398
<p>ТЕМА ТРАГИЧЕСКОЙ СУДЬБЫ ГЕРОЯ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ М. МАГАУИНА «ГИБЕЛЬ БОРЗОГО» И Л.ТОЛСТОГО «ХОЛСТОМЕР» Тусупова А.К., к.ф.н., ст. преподаватель ЕНУ им. Л.Н. Гумилева (г. <i>Астана, Казахстан</i>); Кулуспаева С.Б., магистр, ст. преподаватель ЕНУ им. Л.Н. Гумилева (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	401
<p>ЯЗЫКОВАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ СТЕПНОГО ПЕЙЗАЖА В РОМАНЕ М. АУЭЗОВА «ПУТЬ АБАЯ» Умурзакова А.Ж., к.ф.н., доцент АУ им. Х. Досмухамедова (г. <i>Атырау, Казахстан</i>)</p>	405

СЕКЦИЯ 6

ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ, ПЕРЕВОД И ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕКСТА

<p>СПОСОБЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЯЗЫКОВОЙ КУЛЬТУРЫ СРЕДИ КАЗАХОЯЗЫЧНОЙ МОЛОДЕЖИ Абдуова Б.С., к.ф.н., ассоц. профессор ЕНУ им. Л.Н. Гумилева (г. <i>Астана, Казахстан</i>)</p>	409
<p>ПРОБЛЕМА САМОИДЕНТИФИКАЦИИ ГЕРМАНА САДУЛАЕВА В КОНТЕКСТЕ НОВОГО РЕАЛИЗМА Азимова Э.А., преподаватель ДжГПУ им. А. Кадыри (г. <i>Джизак, Узбекистан</i>)</p>	412
<p>О КАЗАХСКОЙ ПОЭЗИИ НАЧАЛА XX ВЕКА Асенова А.Б., к.ф.н., доцент КУ им. Ш. Уалиханова (г. <i>Кокшетау, Казахстан</i>)</p>	415

СОВРЕМЕННАЯ КАЗАХСТАНСКАЯ ЛИТЕРАТУРНАЯ СКАЗКА: МИФОЛОГЕМЫ И ПАТТЕРНЫ Власова Г.И. , д.ф.н., профессор Казахстанского филиала МГУ им. М.В. Ломоносова (<i>г. Астана, Казахстан</i>)	418
НРАВСТВЕННЫЕ КОНЦЕПТЫ И ИХ ОТРАЖЕНИЕ В ЯЗЫКЕ ДЕТСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ РЕДЬЯРДА КИПЛИНГА Габдешева А.Е. , магистр иностранных языков ЗКУ им. М. Утемисова (<i>г. Уральск, Казахстан</i>)	425
РЕЦЕПЦИЯ ТВОРЧЕСТВА ХАСАНА ТУФАНА В ПОЭЗИИ ИЛЬСИЯР ИКСАНОВОЙ Гайнуллина Г.Р. , Казанский федеральный университет (<i>г. Казань, Россия</i>), Габдуллина Г.Р. , Казанский федеральный университет (<i>г. Казань, Россия</i>)	430
ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ФЕЛИЦИТАРНОЙ ПАРАДИГМЫ В КЛАССИЧЕСКОЙ РУССКОЙ ПОЭЗИИ Гудзина В.А. , д.ф.ф.н. (PhD), доцент кафедры русского языка и литературы БухГУ (<i>г. Бухара, Узбекистан</i>)	433
ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ СОЗНАНИЕ У ДЕТЕЙ И ЛИТЕРАТУРА: ЭКОКРИТИЧЕСКИЙ ПОДХОД К РАССКАЗУ ВИТАЛИЯ БИАНКИ «ЛЕСНЫЕ ДОМИШКИ» Джан Э.Б. , д.ф.н., доцент Караденизского технического университета (<i>г. Трабзон, Турция</i>)	438
ҚАЗАҚ ЖЫР-ДАСТАНДАРЫНДАҒЫ ПАТРИОТИЗМ САРЫНЫ МЕН АЗАМАТТЫҚ ӘУЕН Дүйсенбаев А.Қ. , п.ғ.к., доцент; Балтымова М.Р. , ф.ғ.к., профессор КазНУ им. Аль-Фараби (<i>г. Алматы, Казахстан</i>)	443
THE SPECIFICS OF CONFLICT AND GENRE IN A. CHEKHOV'S PLAYS Zhambabayeva G.T. , Master of Pedagogical Sciences, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті (<i>г. Астана, Казахстан</i>)	449
ТРАВЕЛОГ В ТВОРЧЕСТВЕ А. АЛИМЖАНОВА И Д.В.ГРИГОРОВИЧА Жаныбекова Б.Н. , м.п.н., старший преподаватель Международного университета Астана (<i>г. Астана, Казахстан</i>)	452
САБЫРХАН АҚЫН ӘЛЕМІ Жиенкулова А.Т. , учитель казахского языка и литературы ШГ №13 им. Д. Байбосынова (<i>г. Атырау, Казахстан</i>)	457
РОЛЬ ДЕТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В ФОРМИРОВАНИИ ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЧУВСТВ У ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ Ибрагимова С.С. , PhD, и.о. доцента Alfraganus University (<i>г. Ташкент, Узбекистан</i>)	461
РЕБЕНОК И ХОЛОКОСТ: ОНЕЙРИЧЕСКОЕ ПРОСТРАНСТВО В РОМАНЕ ДЖУДИТ КЕРР «КАК ГИТЛЕР УКРАЛ РОЗОВОГО КРОЛИКА» Иванкива М.В. , к.ф.н., Санкт-Петербургский государственный университет (<i>г. Санкт-Петербург, Россия</i>)	466

«ЗАПИСКИ ИЗ МЕРТВОГО ДОМА» Ф.М. ДОСТОЕВСКОГО В КОНТЕКСТЕ ТЕРМИНА «ПОЛИФОНИЧЕСКИЙ» М. БАХТИНА Икисиври А.Д. , к.ф.н., преподаватель Караденизского технического университета (г. <i>Трабзон, Турция</i>)	471
ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚ ДРАМАТУРГИЯСЫ: ИДЕЯ ЖӘНЕ БОЛМЫС Иманбаева А.С. , ст. преподаватель Казахского национального университета искусств (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	476
ЧИТАТЬ НЕВИДИМОЕ: ЭЗОПОВ ЯЗЫК В РОМАНЕ «И ДОЛЬШЕ ВЕКА ДЛИТСЯ ДЕНЬ» Калкаван Ш.Н. , ассистент Караденизского технического университета (г. <i>Трабзон, Турция</i>)	479
МОТИВ САМОПОЖЕРТВОВАНИЯ В ПРОЗЕ Л.УЛИЦКОЙ Канафина М.А. , к.ф.н., и.о. доцента, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева; Ибраимова С.С. , студент (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	484
ГЕРОИЗМ И ЖЕРТВЕННОСТЬ В РОМАНЕ А. ПРОХАНОВА «ЧЕЧЕНСКИЙ БЛЮЗ» Канафина М.А. , к.ф.н., и.о. доцента, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева; Мунбеков М.Б. , студент (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	489
ОБРАЗ СОВРЕМЕННОЙ РОССИЙСКОЙ ЖЕНЩИНЫ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ ДАРЬИ ДОНЦОВОЙ Канафина М.А. , к.ф.н., и.о. доцента, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева; Турабекова И.Н. , студент (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	493
КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ Мирова Г.О. , Лукпанова Ш.Б. , магистр гуманитарных наук (г. <i>Актобе, Казахстан</i>)	499
«ПОДХАЛИМСТВО И УГОДНИЧЕСТВО» ИЛИ «РЕЗКАЯ СМЕНА ВНУТРЕННЕГО ОБЛИКА ГЕРОЯ» В ПРОИЗВЕДЕНИИ А.П. ЧЕХОВА «ХАМЕЛЕОН» Мубаракوف М.Б. , стажер-преподаватель НГПИ имени Ажинияза (г. <i>Нукус, Узбекистан</i>)	503
ГОЛОС ЖЕНЩИН В БОРЬБЕ С НАСИЛИЕМ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РУССКОЙ, УЗБЕКСКОЙ И АНГЛОЯЗЫЧНОЙ «ЖЕНСКОЙ ПРОЗЫ» Муртазаева Ф.Р. , PhD, доцент Бухарского государственного университета (г. <i>Бухара, Узбекистан</i>)	506
АМИРХАН ЕНИКИ О МУХТАРЕ АУЭЗОВЕ Мухамадеева С.Ф. , аспирант К(П)ФУ (г. <i>Казань, Россия</i>)	510
ОТЦОВСКАЯ МЕТАФОРА В ДРАМАТУРГИИ АРТЮРА АДАМОВА Османова К.П. , ассистент кафедры зарубежной литературы РГПУ им. А.И. Герцена (г. <i>Санкт-Петербург, Россия</i>)	513

РОМАН ГЭРИ ШМИДТА «ВОТ ТАК ЗАПРОСТО» КАК СРЕДСТВО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ РЕБЕНКА С МИРОМ КУЛЬТУРЫ Разумахина К.Ю. , к.ф.н., РГПУ им. А.И. Герцена (г. <i>Санкт-Петербург, Россия</i>) ...	516
ПРИЕМ ОБМАНУТЫХ ОЖИДАНИЙ В ДРАМАТУРГИИ В.В. НАБОКОВА Смоличева С.В. , к.ф.н., доцент ТИ им. А.П. Чехова (г. <i>Таганрог, Россия</i>)	521
ПОЗДНЕЕ ТВОРЧЕСТВО ВИКТОРА ЦОЯ: ПОИСК СМЫСЛОВ И ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ФОРМ Турсынова М.М. , преподаватель НГПИ им. Ажинияза (г. <i>Нукус, Узбекистан</i>); Абдиров А.А. , асс.-преп. НГПИ им. Ажинияза (г. <i>Нукус, Узбекистан</i>)	525
ГЕНДЕРНЫЕ РОЛИ В СЕМЬЕ В ФОЛЬКЛОРЕ Уайсбаева А.Г. , магистр педагогических наук, преподаватель ЕНУ им. Л.Н. Гумилева (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	527
ҚАЗАҚ ТІЛІ САБАҒЫНДА ҚОЛДАНЫЛАТЫН МУЛЬТИМЕДИАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР Утанова А.Қ. , профессор АІТУ университеті (г. <i>Астана, Казахстан</i>)	531
ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ОЙКОНИМИЧЕСКИХ КОНЦЕПТОВ Чоракулова Д.З. , Бухарский государственный университет (г. <i>Бухара, Узбекистан</i>)	537
АНТРОПОМОРФНОСТЬ ДРАКОНОВ В РОМАНЕ «КОГНАТА» Шин М.В. , преподаватель НУУз им. Мирзо-Улугбека (г. <i>Ташкент, Узбекистан</i>) ..	540

7. Бантышева Л.Л. *Общественно-политическая лексика начала XX века: традиции изучения // Политическая лингвистика. - Екатеринбург, 2007. - Выпуск (1) 21. -С.13-18.*

Аннотация: Тема социально-политических терминов является важной в современной лингвистике, поскольку такие термины часто оказывают значительное влияние на восприятие и трактовку общественных процессов и явлений. В статье рассматриваются различные подходы лингвистов к анализу и оценке социально-политических терминов, а также их роль в формировании общественного мнения и политической коммуникации. Особое внимание уделяется трактовке лексических единиц, отражающих политические концепты, и их функциональной роли в языковом дискурсе. Анализируются способы, которыми политический язык может манипулировать общественным сознанием, влиять на восприятие власти и оппозиции, а также методы, с помощью которых лингвисты исследуют политические термины как отражение идеологических установок.

Ключевые слова: лингвистика, оценка терминов, язык и политика, языковая ситуация, лингвистический анализ, политическая риторика, язык и общество.

VIEWS OF LINGUISTS IN ASSESSING SOCIO-POLITICAL TERMS

I.O. Dilmanov,
PhD, Associate Professor,
Azhiniyaz Nukus State Pedagogical Institute
Republic of Uzbekistan, Karakalpakstan

Annotation: The topic of socio-political terms is important in modern linguistics, since such terms often have a significant impact on the perception and interpretation of social processes and phenomena. The article examines various approaches of linguists to the analysis and assessment of socio-political terms, as well as their role in the formation of public opinion and political communication. Particular attention is paid to the interpretation of lexical units reflecting political concepts and their functional role in linguistic discourse. The ways in which political language can manipulate public consciousness, influence the perception of the authorities and the opposition, as well as the methods by which linguists study political terms as a reflection of ideological attitudes are analyzed.

Keywords: linguistics, evaluation of terms, language and politics, language situation, linguistic analysis, political rhetoric, language and society.

АЛАШ РУХТЫ АКАДЕМИКТИҢ МҰРАСЫ ҒАЛЫМ Р. НҰРҒАЛИ ЕҢБЕКТЕРІ ТУРАЛЫ

М. Ермаганова¹, З. Жолдасбекова²
^{1,2} *Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,*
Ғылыми кітапхананың Сирек кітаптар мен қолжазбалар бөлімі,
Астана, Қазақстан
(E-mail: ¹miramgul_66@mail.ru, ²zabira_0372@mail.ru)

Аңдатпа: Бұл мақалада белгілі әдебиеттанушы ғалым, филология ғылымының докторы, профессор Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясының академигі Рымғали Нұрғалидың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеттің ғылыми кітапхана қорындағы ғылыми зерттеу еңбектері мен ғалым туралы жазылған кітаптарға қысқаша жолу жасалған.

Түйін сөздер: әдебиеттанушы, қазақ әдебиеті, алаш, академик, ғалым, ғылыми еңбектер, зерттеулер.

*Үздіксіз іздену, өнердің, әдебиеттің күнделікті
 даму процесіне жіті ой, биік талап тұрғысынан*

*қарап араласып отыру, қаламгерлік қайрат
таныту оның өнерпаздығының өнегелі сипаты
болса керек. Р. Нұрғалиевтің қаламынан
туған сын, зерттеулер мен көркем туындыларға
көз жіберсек, қажырлы таланттың
күәсі болғандаймыз*

Әдебиеттанушы-ғалым Зәки Ахметов

Қазақ әдебиеттану ғылымының көрнекті өкілдерінің бірі – академик, әдебиеттанушы, сыншы және жазушы – Рымғали Нұрғалидың ғылыми еңбектері мен әдебиетке қосқан үлесі қазақ әдебиетінің ғылыми және теориялық негіздерінің қалыптасуына, сондай-ақ әдебиетіміздің терең зерттелуіне мол үлес қосты.

Рымғали Нұрғали 1940 жылы 1 маусымда Семей өңіріндегі Абыралы ауданының Қайнар ауылында туған. Жас кезінен бастап әдебиетке деген үлкен қызығушылық танытып, қазақ әдебиетін зерттей бастайды. Қазақ әдебиеті мен мәдениетін терең зерттеуді мақсат етеді. Алғашында Қазақ мемлекеттік университетінің филология факультетін бітірген. 1962-1965 жылдары «Лениншіл жас» (қазіргі «Жас алаш») газетінің Солтүстік Қазақстан, Көкшетау, Павлодар, Целиноград, Қостанай облыстарындағы тілшісі болып қызмет атқарған. Шыншыл очерктер мен сыршыл әңгімелер жазып, жазушы, публицист ретінде танылады. Фольклор нұсқаларын жинады. 1966-1968 жылдары Қазақстан Жазушылар одағы сын секциясында кеңесші болған. 1968-2000 жылдары әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-де доцент, профессор, факультет деканы, 1986-1997 жылдары «Қазақ энциклопедиясында» бас редактор қызметтерін атқарған. 2000 жылдан бастап Астанадағы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия университеті, қазақ әдебиеті кафедрасының меңгерушісі қызметін атқарған.

Әдебиеттанушы ретінде қазақ әдебиеттану ғылымының дамуына орасан зор үлес қосты. Оның зерттеулерінде қазақ әдебиетінің теориясы мен тарихы, оның жанрлық ерекшеліктері, әлеуметтік және философиялық аспектілері кеңінен қарастырылды. Әдебиетіміздегі классиктер мен заманауи жазушыларды жан-жақты талдады. Әсіресе қазақ прозасы мен поэзиясының дамуын, көркемдік құрылымын зерттеуге көп еңбек сіңірді. Қазақ әдебиетінің негіздерін жан-жақты зерттеп, теориялық тұжырымдар жасаған кітаптары мен мақалалар жазған.

Мысалы: «20-30 жылдардағы қазақ әдебиеті» ұжымдық монографиясында автор қазақ әдебиетінің даму барысын тұтас қарастырып, сол кезеңдегі әдебиетке жаңаша көзқарас, әрі жаңаша бажайлау тұрғысынан жазылған. Әдеби жанрлардың өзіндік даму ерекшеліктері және әдебиеттің жаңа заманға бейімделу процесі, сондай-ақ әуелде демократиялық бағытта болған қазақ әдебиетінің бірте-бірте социалистік реализм деген бірыңғай арнаға түсуі нақты ғылыми талдаулар арқылы қарастырылған. Шәкәрім, Мағжан, Жүсіпбек, Ахмет, Міржақыптардың шығармашылығына арналған монографиялық тараулар да бұл еңбектің құндылығын арттыра түседі.

«Әуезов және Алаш» кітабында Ә. Бөкейханов, А. Байтұрсынов, М. Әуезов, М. Дулатов, М. Жұмабаев, Ж. Аймауытов, Ж. Шанин сынды қазақ зиялыларының қоғамдық қызметі мен қаламгерлігі, сондай-ақ қазақ әдебиетін азаттық, егемендік биігінен танып-білудің соны бағыттары баяндалған.

«Әдебиет теориясы» еңбегінде әдебиет пен өмір диалектикасы, көркем бейне, шығарманың оқиғасы мен құрылысы, өлең өлшемі, драма табиғаты, жанрлар жүйесі, көркемдік пен сұлулық, әдіс және стиль, мектеп пен ағым, басқа да эстетикалық әдеби категориялар мен ұғымдар туралы әлемдік эстетикалық ойдың көрнекті өкілдерінің пікір-байлам, ой-толғаулары кең қамтылып аударылып, тұңғыш рет басылған.

«Қазақ әдебиетінің алтын ғасыры» зерттеуінде ХХ ғасырдағы қазақ әдебиетінің Ахмет, Әлихан, Мағжан, Міржақып, Мұхтар, Сәкен, Ілияс, Сәбит, Ғабит сынды алып тұлғаларының шығармашылық тағдыры ұлттық рухтың бейнелену деңгейі тұрғысынан жаңаша зерттелген [2].

«Қазақтың жүз романы» анықтамалық кітабында ХХ ғасырда жазылған жүз романы қысқаша талданады. Авторлардың өмірі мен шығармашылық жолы туралы қысқаша баяндалған. Бір романның оқиғасы өткен кеңістік, болған уақыты, басты кейіпкерлері эстетикалық-көркемдік ерекшелігі тұжырымдап айтылады [3]. Ол әдеби сыншылардың бірі ретінде қазақ әдебиетінің өзекті мәселелеріне пікір білдіріп, көптеген әдеби шығармаларды талдады.

Рымғали Нұрғали тек әдебиеттанушы емес, сондай-ақ жазушы және сыншы ретінде де кең танымал. Оның көркем шығармалары қазақ халқының тарихы мен мәдениетін, әлеуметтік мәселелерді қамтиды. Кезінде оқырмандар сүйіп оқыған «Ай қанатты арғымақ» романы қазақ әдебиетінің інжу маржандарының қатарынан орын алып отыр.

Оның құрастыруымен, алғы сөзін жазуымен, редакциялауымен Әлихан Бөкейхан, Ахмет Байтұрсынұлы, Жүсіпбек Аймауытов, Жұмат Шанин, Мұхтар Әуезовтер туралы энциклопедиялық сипаттағы томдар, Ілияс Есенберлиннің он томдық шығармалар жинағы, Бейсенбай Кенжебаев, Шәкір Әбенев, Қапан Оралұлы Бадыров, Фариза Оңғарсынова, Төлеужан Ысмайыловтың кітаптары басылып шықты. Жалпы айтқанда 50-ден астам кітап, 700-дей ғылыми еңбектер мен мақалалардың авторы.

Р.Нұрғали ұлағатты ұстаз, ғалымның жетекшілігімен көптеген кандидат, ғылым докторларына жетекшілік етті. Шәкірттері Жолдыбай О. «Академик Р. Бердібай зерттеулеріндегі түрікшілдік сарындары» (2010); Сейпутанова А.Қ. «Қазіргі поэзия және стиль» (2008); Дүйсенғазин С.М. «Халық поэзиясы және Ғабдиман Игенсартов мұрасы» (2007); Серғазы Л.А. «Тарихи трагедия: дәстүр және сабақтастық» (2007); Әскербекқызы Ж. «Даңғыл: Есенғали Раушанов поэзиясының поэтикасы» (2007); Аймұхамбетова Ж.Ә. «ХХ ғасырдағы қазақ әдебиеті.» (60-90 ж.) 3-бөлім (2003); Әбіл Ж. «Қазақ комедиясы: генезисі мен жанры» (2000) және т.б. еңбектер ғылыми кітапхана қорында қол жетімді.

Академик Рымғали Нұрғалидің 85-жылдығына арналған филология факультеті «Орыс филологиясы» кафедрасының ұйымдастыруымен өткен декада аясында «Академик Р. Нұрғалидың шығармашылық пен мәдениетке

деген көзқарасының заманауилығы» тақырыбындағы дөңгелек үстелге және «Р. Нұрғали оқулары-XIV: XXI ғасырдың ғылыми қауымы. Филологиялық ғылымдар» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференцияға «Алаштексті академик» тақырыбында ғылыми кітапхана кітап көрмесін ұйымдастырды.

Көрмеге 2013 жылғы «Фолиант» баспасынан шыққан 8-томдық «Шығармалары», алғашқы жарық көрген «Трагедия табиғаты» (1968), «Талант тағдыры: драматургия, театр мәселелері» (1969), «Күретамыр: қазақ драматургиясының поэтикасы» (1973), «Қазақ драматургиясы» (1974), «Өнер алды - қызыл тіл» (1974), «Дән: новеллалар» (1977), «Поэтика драмы: истоки и тенденции развития казахской драматургии» (1979), «Өнердің эстетикалық нысанасы: көркемдік дамудағы дәстүр мен жалғастық» (1979), зерттеулері; «Айдын: қазақ драматургиясының жанр жүйесі» (1985), «Древо обновления: традиции и современный литературный процесс» (1989), «Телағыс: әдеби дәстүр мен әдеби даму» (1986), «Ай қанатты арғымақ» (1990), «Арқау. Екі томдық шығармалар» (1991), «Әуезов және Алаш: әдебиеттегі ұлттық рух» (1997), «Айғақ» (2000), «Сырлы сөз: әдеби сын, зерттеу» (2000), «Драма өнері» (2001), «Қазақ әдебиетінің алтын ғасыры» (2002), «Әдебиет теориясы» (2003), «Алашординцы: (Алаш и литература)» (2004), «Қазақтың жүз романы» (2004), «Жеті томдық шығармалар жинағы» (2005), «Діңгек. Екі томдық» (2009), 2-томдық «Қазақ драматургиясы» (2009), «Казахская литература: концепции и жанры» (2010) ғылыми еңбектері; құрастыруымен жарық көрген энциклопедиялар: «4 томдық Қазақ ССР: қысқаша энциклопедия» (1989), Казахская ССР: 4-томная краткая энциклопедия (1991), «Абай» (1995), «Ислам» (1995), «Алматы» (1996), «Ақмола» (1995), «Қарағанды облысы» (1990), «Шаңырақ: үй-тұрмысы энциклопедиясы» (1990), «Ол кім? Бұл не?», құрастырылған Мұхтар Әуезов тағлымы (1987), «Мезенцев В. Энциклопедия чудес» (1989), Байтұрсынов А. Ақ жол: өлеңдер мен тәржімелер, публистикалық мақалалар және әдеби зерттеулер (1991), 10 томдық «Көкейкесті әдебиеттану» (2001-2010), әр жылдары жарық көрген «Рымғали Нұрғали оқулары» және тағы басқа кітаптары, сонымен қатар ғалым туралы «Қазыналы биікте: Р. Нұрғалидің азаматтық, ұстаздық, ғалымдық келбеті» (2005), «Алашұлы» (2011), Рымғали Нұрғали (2015), Алпасбаев Қ. Ұстаздық ұлағат (2020) еңбектері, «Нұрғали Рымғали Нұрғалиұлы: библиографиялық көрсеткіші» т.б. ғалымның шығармашылығы мен ғылыми мұрасын танытатын көптеген еңбектері қойылды. Рымғали Нұрғалидың еңбектері мен шығармалары бүгінгі және болашақ ұрпақ үшін әдебиеттанудың алтын қазынасына айналып отыр.

Ғалымның шығармаларын насихаттау – бұл тек оның еңбектерін ғана дәріптеу емес, сонымен қатар қазақ әдебиетінің терең тамырына, тарихына деген сүйіспеншілікті арттыру болып табылады. Оның жазған кітаптарын жастар арасында кеңінен тарату – бұл ғалымның мұрасын сақтаудың және оны ұрпақтан ұрпаққа жеткізудің тиімді жолдары.

Рымғали Нұрғали – қазақ әдебиетінің тарихын зерттеу мен оның теориясын қалыптастыруда зор еңбек сіңірген тұлға. Оның әдебиеттану саласындағы еңбектері қазақ әдебиетінің ғылыми негіздерін қалыптастыруда

маңызды рөл атқарды. Сонымен қатар, жазушы, сыншы және қоғам қайраткері ретінде ол қазақ әдебиетінің өзекті мәселелерін көтеріп, әдебиеттің қоғамдағы орнын нығайтуға көп күш жұмсады. Рымғали Нұрғалидың шығармалары мен ғылыми еңбектері қазақ әдебиеттануының алтын қорына қосылған аса құнды мұра болып табылады.

Әдебиеттер тізімі

1. *Нұрғали Рымғали Нұрғалиұлы: Қазақстан ғалымдарының библиографиясы. – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, 2010. – 158 б.*
2. *Нұрғали Р. Қазақ әдебиетінің алтын ғасыры: зерттеу. – Астана: Күлтегін, 2002. – 524 б.*
3. *Қазақтың жүз романы / құрастырып, баспаға дайындаған Р. Нұрғали. – Астана: Фолиант, 2004. – 449 б.*

НЕКОТОРЫЕ СТЕРЕОТИПЫ ГОСТЕПРИИМСТВА В РУССКОЙ И КАРАКАЛПАКСКОЙ КУЛЬТУРНЫХ КАРТИНАХ МИРА

Заримбетов А.А.

ассистент-преподаватель

Нукусский государственный педагогический институт

им. Ажинияза

г. Нукус, Узбекистан

kamalzarimbetov@gmail.com

Гостеприимство – как повсеместно распространённое социальное явление крепко закрепилось в культуре каждого народа. Постепенно обычаи гостеприимства оформились в нормы обычного права и этикета. Во многих культурах гостеприимство стало одной из основных нравственных ценностей, признаком хорошего тона и добродетели хозяина дома. Русский и каракалпакский народы – яркие примеры культур, для которых традиции гостеприимства являются неотъемлемой частью национального характера. В настоящей статье анализируются национальные стереотипы гостеприимства в этнокультуре русского и каракалпакского народов.

Для русского народа гостеприимство издавна считалось важнейшей чертой нравственного облика гостеприимного человека. В русском языке есть слово «хлебосольство», буквально означающее щедрое угощение хлебом и солью, ставшее синонимом широкой гостеприимности. Издревле на Руси существовал обычай встречать дорогого гостя хлебом-солью, караваем хлеба с солью на вышитом полотенце. Этот ритуал имел глубокий символизм: хлеб представлял собой высшую ценность и достаток семьи, а соль – защиту от нечистого и знак дружбы. «Хлеб и соль считаются феноменами материальной и духовной культуры, выражают черты национального характера». [3, с. 20]

Таким образом, традиционное русское гостеприимство выражалось, прежде всего, через готовность щедро накормить гостя и окружить его почётом.